

Roosters vso leerroute 3 en 4

Fase 1 – VSO F1b

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
8.25-8.45	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)
8.45-9.30 9.30-10.15	AVO (NL/RW/EN)	AVO (NL/RW/EN)	AVO (NL/RW/EN)	AVO (NL/RW/EN)	AVO (NL/RW/EN)
10.15-10.30	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding
10.30-11.15 11.15-12.00	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding
12.00-12.20	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding
12.20-13.05 13.05-13.50	LGO (Sova/Weva/ persoonlijkheidsvorming)	Burgerschap	LGO (Sova/Weva/ persoonlijkheidsvorming)	Vrijetijd / wonen	Vrijetijd / wonen
13.50-13.55	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)

Fase 2 – VSO F2b

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
8.25-8.45	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)
8.45-9.30 9.30-10.15	AVO (NL/RW/EN)	AVO (NL/RW/EN)	AVO (NL/RW/EN)	AVO (NL/RW/EN)	AVO (NL/RW/EN)
10.15-10.30	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding
10.30-11.15 11.15-12.00	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding
12.00-12.20	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding
12.20-13.05 13.05-13.50	LGO (Sova/Weva/ persoonlijkheidsvorming)	Burgerschap	LGO (Sova/Weva/ persoonlijkheidsvorming)	Vrijetijd / wonen	Vrijetijd / wonen
13.50-13.55	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)

Fase 3 – VSO F3b

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
8.25-8.45	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)
8.45-9.30 9.30-10.15	AVO (NL/RW/EN)	AVO (NL/RW/EN)	Arbeidstoeleiding	AVO (NL/RW/EN)	AVO (NL/RW/EN)
10.15-10.30	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding
10.30-11.15 11.15-12.00	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding	Arbeidstoeleiding
12.00-12.20	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding
12.20-13.05 13.05-13.50	LGO (Sova/Weva/ persoonlijkheidsvorming)	Arbeidstoeleiding	LGO (Sova/Weva/ persoonlijkheidsvorming)	Burgerschap	Vrijetijd / wonen
13.50-13.55	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)	LGO (EIM-mentortijd)

Fase 1	
Vakgebied	Minuten per week
Arbeidstoeleiding	450
AVO (NL/RW/EN)	450
LGO (EIM-mentortijd) Sova/Weva/ persoonlijkheidsvorming	305
Vrijetijd / wonen	180
Burgerschap	90
Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	175

Fase 2	
Vakgebied	Minuten per week
Arbeidstoeleiding	450
AVO (NL/RW/EN)	450
LGO (EIM-mentortijd) Sova/Weva/ persoonlijkheidsvorming	305
Vrijetijd / wonen	180
Burgerschap	90
Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	175

Fase 3	
Vakgebied	Minuten per week
Arbeidstoeleiding	630
AVO (NL/RW/EN)	360
LGO (EIM-mentortijd) Sova/Weva/ persoonlijkheidsvorming	305
Vrijetijd / wonen	90
Burgerschap	90
Praktische redzaamheid en vrijetijdsbesteding	175

Leerroute 3 en 4

Modules met bijbehorende vakken/vakomschrijving	Kerndoelen ¹
Onderwijsmodules AVO	
• Lezen	
- Woord en tekstlezen	1.3, 1.7, 1.8
- Begrijpend lezen	1.3, 1.4, 1.7, 1.8, 1.9
- Boekoriëntatie	
• Mondelinge taal	1.1, 1.2, 1.7, 1.8, 1.9
- Zins-verhaalbegrip	
- Denkrelaties	
- Iemand iets vragen (informatie vragen en geven)	
- Iets zeggen tegen iemand (wensen uiten en weigeren)	
- Een gesprek voeren met een ander	
- Sociale routines	
- Begrijpend luisteren	
• Spellen en stellen	
- Spelling	1.6, 1.8
- Stellen	1.5, 1.6, 1.8, 1.9
• Rekenen	
- Aangeven van getallen en het uitvoeren van bewerkingen	4.1, 4.2, 4.4
- Koppeling van hoeveelheden en getallen	4.1
- Ordenen van hoeveelheden	4.6
- Handig rekenen	4.2
- Klokkijken	4.7
- Kalender en agendagebruik	4.7
- Munten en biljetten benoemen	4.8
- Bedragen afronden, aflezen en vergelijken	
- Waarde aangeven van munten en biljetten	
- Rekenen VSO (werken met reguleren methode)	4.1 t/m 4.9
• Engels	2.1 t/m 2.7
Onderwijsmodules burgerschap	
• OJW	5.3, 5.4, 5.5, 5.6,
- Mens en Maatschappij	6.1, 6.2, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7, 6.8, 6.9
- Mens, Natuur en Techniek	LGO 1, LGO 3, LGO 4, LGO 9
• Verkeer/ vervoer	6.3, LGO 3
• Seksuele voorlichting	5.3
• Burgerschap	
Onderwijsmodules vrije tijd/ wonen	
• Zelfredzaamheid	LGO 5
- Persoonlijke verzorging	5.1, 5.2, LGO 5
- Eten	5.1, 5.2
• CKV	
- Tekenen	7.1, 7.2, 7.3, 7.4
- Handvaardigheid	7.1, 7.2, 7.3, 7.4
- Drama	7.1, 7.2, 7.3, 7.4
- Muziek	7.1, 7.2, 7.3, 7.4
- Kunstmenu	
• Bewegen en sport	8.1 t/m 8.7
• Vrijtijdsbesteding	LGO 3, LGO 10, LGO 11
• Keuzeatelier	
LGO (SoVa-Weva, persoonlijkheidsvorming, burgerschap)	
• Sociaal-emotionele ontwikkeling en burgerschap	LGO 1, LGO 2, LGO 3, LGO 4, LGO 5, LGO 7, LGO 8, LGO 9, LGO 10, LGO 11, VOA 1, VOA 2
• Rots en Water	LGO 5, LGO 8, LGO 9
• Social Media	LGO 3, LGO 9
• EIM-mentortijd	

¹ Kerndoelen zijn terug te vinden op pagina 3 t/m 5

Arbeidstoeleiding	
• Praktijkvakken	VOA 3, LGO 1, LGO 6, LGO 7, LGO 10 (5.7, 5.8)
• Arbeidstraining	
• Veilig werken	5.9, 5.2
• Mijn Praktijkverklaring	
• Interne stage	VOA 3, LGO 6, LGO 7, LGO 10
• LOL stage	VOA 1, VOA 3, LGO 1, LGO 6, LGO 7, LGO 10
• Externe stage	VOA 1, VOA 3, LGO 1, LGO 6, LGO 7, LGO 10
• Stagecontactuur	VOA 1, VOA 2, VOA 3, LGO 1, LGO 2, LGO 6, LGO 7, LGO 10, LGO 11
Praktische redzaamheid en vrije tijd	
• Eten (fruit en/of brood)	3.1, 3.2, LGO 5, LGO 6, LGO 7, LGO 8, LGO 9
• Pauze (binnen of buiten)	4.3, 4.4, 6.1, 6.2, LGO 8, LGO 9, LGO 10

LGO = Leergebiedoverstijgende kerndoelen
VOA = Kerndoelen 'voorbereiding op arbeid'

Leerroute 3 en 4

Kerdoelen VSO uitstroomprofiel Arbeidsmarkt

✘ **Leergebiedoverstijgende kerndoelen vso**

Kerdoelen 'leren leren'

1. De leerling ontwikkelt een open en flexibele houding ten opzichte van de wereld om hem heen, mede in het kader van een leven lang leren.
2. De leerling leert doelgericht en planmatig te leren en daarbij strategieën te gebruiken.
3. De leerling leert verschillen soorten informatie te zoeken, te beoordelen en te gebruiken.
4. De leerling leert op basis van feiten een mening te vormen, deze adequaat te uiten en respectvol om te gaan met andere meningen.

Kerdoelen 'leren taken uitvoeren'

5. De leerling leert zich redzaam en weerbaar te gedragen bij de uitvoering van dagelijkse activiteiten.
6. De leerling leert op doelgerichte, planmatige en methodische wijze taken en activiteiten uit te voeren.
7. De leerling leert samen te werken aan een taak of activiteit.

Kerdoelen 'leren functioneren in sociale situaties'

8. De leerling leert op adequate wijze om te gaan met eigen gevoelens en wensen.
9. De leerling leert respectvol en verantwoordelijk om te gaan met anderen.

Kerdoelen 'ontwikkelen van een persoonlijk toekomstperspectief'

10. De leerling krijgt zicht op de eigen voorkeuren, interesses en toekomstwensen op het gebied van werken, wonen, vrije tijd en burgerschap.
11. De leerling leert afwegingen en keuzes te maken die leiden tot een passend persoonlijk toekomstperspectief, met realiseerbare mogelijkheden en kansen.

✘ **Leergebiedspecifieke kerndoelen (uitstroomprofiel Arbeidsmarkt)**

1. Nederlandse taal en communicatie

- 1.1 *De leerling leert actief te luisteren naar gesproken taal over alledaagse en werkgerelateerde onderwerpen.*
- 1.2 *De leerling leert zich mondeling verstaanbaar en begrijpelijk uit te drukken in gesprekken, overlegsituaties en presentaties over alledaagse en werkgerelateerde onderwerpen.*
- 1.3 *De leerling leert zakelijke teksten te lezen over onderwerpen die aansluiten bij de eigen interesses, de leefwereld en de wereld van arbeid.*
- 1.4 *De leerling leert verhalende en fictionele teksten belevend te lezen en de eigen interesses en voorkeuren op het gebied van fictie te verkennen.*
- 1.5 *De leerling leert zich schriftelijk begrijpelijk uit te drukken in korte, eenvoudige teksten over alledaagse en werkgerelateerde onderwerpen.*
- 1.6 *De leerling leert in schriftelijke producten verzorgde taal te gebruiken.*
- 1.7 *De leerling leert zijn woordenschat uit te breiden met behulp van strategieën.*
- 1.8 *De leerling leert om taalactiviteiten (spreken, luisteren, schrijven en lezen) voor te bereiden, te plannen en na te kijken.*
- 1.9 *De leerling leert van feedback van anderen en van eigen reflectie op taalactiviteiten.*

2. Engels

- 2.1 *De leerling leert vertrouwde woorden en basiszinnen te begrijpen die zichzelf, zijn/haar familie en directe concrete omgeving betreffen, wanneer mensen langzaam en duidelijk spreken.*
- 2.2 *De leerling leert vertrouwde namen, woorden en zeer eenvoudige zinnen begrijpen, bijvoorbeeld in mededelingen, op posters en in catalogi.*
- 2.3 *De leerling leert deel te nemen aan een eenvoudig gesprek waarin hij eenvoudige vragen kan stellen en beantwoorden die een directe behoefte of zeer vertrouwd onderwerp betreffen.*
- 2.4 *De leerling leert in spreektaal een beeld te geven van zichzelf, anderen en de naaste omgeving.*
- 2.5 *De leerling leert een korte eenvoudige schriftelijke mededeling te doen en leert formuleren in te vullen met persoonlijke details.*
- 2.6 *De leerling leert strategieën te gebruiken bij het verwerven van informatie uit gesproken en geschreven Engelstalige teksten.*
- 2.7 *De leerling leert strategieën te gebruiken voor het uitbreiden van zijn/haar woordenschat.*

3. Friese taal en cultuur

n.v.t.

4. Rekenen en wiskunde

- 4.1 *De leerling leert in praktische situaties passende reken-/wiskunde taal gebruiken.*
- 4.2 *De leerling leert in praktische situaties problemen op te lossen met gebruik van rekenkundige middelen.*
- 4.3 *De leerling leert computer en rekenmachine te gebruiken als hulpmiddel en informatiebron.*
- 4.4 *De leerling leert in betekenisvolle en praktische situaties werken met gangbare breuken, verhoudingen en decimale getallen.*
- 4.5 *De leerling leert ruimtelijk te redeneren en leert eenvoudige meetkundige begrippen te gebruiken in praktische situaties.*

- 4.6 De leerling leert omgaan met in de praktijk veel voorkomende meetinstrumenten voor lengte, gewicht, inhoud en temperatuur en leert rekenen met maten en grootheden.
- 4.7 De leerling leert omgaan met tijd.
- 4.8 De leerling leert omgaan met geld en betaalmiddelen.
- 4.9 De leerling leert eenvoudige tabellen, grafieken en diagrammen te interpreteren en te maken.

5. Mens, natuur en techniek (MNT)

- 5.1 De leerling leert over zorg en leert te zorgen voor een gezonde voeding, voor de woon- en leefomgeving en voor de persoonlijke verzorging en presentatie.
- 5.2 De leerling leert over aspecten van hygiëne en leert hygiënisch te handelen in de school-, leef- en werkomgeving.
- 5.3 De leerling leert hoofdzaken te begrijpen van bouw en functie van het menselijk lichaam en van de lichamelijke, seksuele en geestelijke ontwikkeling van mensen en leert te zorgen voor de eigen lichamelijke, seksuele en psychische gezondheid.
- 5.4 De leerling leert veel voorkomende planten en dieren te onderscheiden en leert te zorgen voor planten en/of dieren.
- 5.5 De leerling leert over aspecten van duurzaamheid en leert met zorg om te gaan met het milieu.
- 5.6 De leerling leert aan de hand van toepassingen uit het dagelijks leven technische en natuurkundige principes te herkennen.
- 5.7 De leerling leert technische toepassingen te herkennen en gebruiken, mede om de eigen redzaamheid te vergroten.
- 5.8 De leerling leert eenvoudig technisch onderhoud uit te voeren.
- 5.9 De leerling leert over veiligheidsaspecten en leert veilig te handelen op school, thuis en op de werkplek.

6. Mens en maatschappij

- 6.1 De leerling leert over de rol van de consument in de Nederlandse samenleving, leert als consument bewuste en kritische keuzes te maken en leert daarbij bewust om te gaan met sociale druk.
- 6.2 De leerling leert te budgetteren en leert de eigen financiën te beheren, mede met het oog op zelfstandig wonen in de toekomst.
- 6.3 De leerling leert een eigentijds beeld van de eigen omgeving, Nederland en de wereld te gebruiken om zich te kunnen verplaatsen en te reizen.
- 6.4 De leerling leert over het belang en de betekenis van werk voor zichzelf en oriënteert zich op de eigen plaats binnen een arbeidsorganisatie en op regelingen voor arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden.
- 6.5 De leerling leert over verschillende mogelijkheden om de vrije tijd te besteden en verkent actief de eigen mogelijkheden om te participeren aan activiteiten in de vrije tijd.
- 6.6 De leerling leert over burgerschap in de Nederlandse samenleving en de eigen rol als burger in te vullen en leert de betekenis te zien van respect voor verschillen tussen mensen in opvattingen en leefwijzen, met daarbij aandacht voor seksualiteit en seksuele diversiteit.
- 6.7 De leerling leert op hoofdlijnen hoe het Nederlandse politieke bestel als democratie functioneert en hoe hij zelf daarbij betrokken kan zijn.
- 6.8 De leerling leert perioden, gebeurtenissen en personen uit zijn eigen leven en leefomgeving te ordenen in de tijd.
- 6.9 De leerling leert enkele belangrijke gebeurtenissen, ontwikkeling en personen in de tijd te plaatsen.

7. Culturele oriëntatie en creatieve expressie

- 7.1 De leerling oriënteert zich op het sociaal-culturele aanbod in zijn omgeving, leert een voor hem passende keuze te maken uit dit aanbod en leert actief deel te nemen aan culturele activiteiten.
- 7.2 De leerling leert zich creatief en kunstzinnig te uiten, passend bij de eigen talenten, voorkeuren en mogelijkheden.
- 7.3 De leerling leert eigen creatief of kunstzinnig werk, alleen of met een groep, aan derden te presenteren.
- 7.4 De leerling leert te vertellen en na te denken over eigen creatief of kunstzinnig werk en over het werk van anderen.

8. Bewegen en sport

- 8.1 De leerling leert deel te nemen aan activiteiten uit verschillende bewegingsgebieden.
- 8.2 De leerling leert deel te nemen aan verschillende spelgebieden.
- 8.3 De leerling leert deel te nemen aan verschillende vormen van bewegen op muziek.
- 8.4 De leerlingen leren zelfstandig met elkaar bewegingssituaties te reguleren.
- 8.5 De leerlingen leren met elkaar bewegingssituaties positief te beleven.
- 8.6 De leerling leert over de waarde van bewegen voor gezondheid en welzijn en ontwikkelt een gewoonte van regelmatig en verantwoord bewegen.
- 8.7 De leerling oriënteert zich op sport- en bewegingsmogelijkheden in zijn omgeving, leert een voor hem passende keuze te maken uit dit aanbod en leert actief deel te nemen aan bewegingsactiviteiten buiten schoolverband.

✘ **Kerdoelen 'voorbereiding op arbeid'**

1. De leerling verkent actief werkvelden en beroepen, bij voorkeur in de eigen regio.
2. De leerling leert vaardigheden om werk te verwerven, te behouden en om van werk te veranderen.
3. De leerling ontwikkelt algemene competenties voor arbeid, met name de volgende:

- 3.1 De leerling leert samen te werken en te overleggen.
- 3.2 De leerling leert instructies en procedures op te volgen.
- 3.3 De leerling leert bij arbeidsmatige taken de juiste materialen en middelen op een doelmatige en doelgerichte manier in te zetten.
- 3.4 De leerling leert de eigen beroepsmatige werkzaamheden te plannen en te organiseren.
- 3.5 De leerling leert kwaliteit te leveren in arbeidsmatige situaties.
- 3.6 De leerling leert ethisch en integer te handelen in beroepssituaties.
- 3.7 De leerling leert om te gaan met veranderingen en zich aan te passen.
- 3.8 De leerling leert met druk en tegenslag om te gaan.

Bron: Projectgroep Passende kwalificaties. (2011). *Voorstel kerndoelen vso*. Enschede: SLO nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling.